

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([es](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

ispanų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**Ispanija****1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?**

Ispanijos teisėje tėvų pareigos paprastai vadinamos *patria potestad* (tėvų valdžia). Jas sudaro asmenų, paprastai tėvų arba juridinių asmenų, kuriems pagal įstatymą arba teismo sprendimu patikėta nepilnamečio asmens ir jo turto apsauga, teisės ir pareigos.

Tėvų valdžia visada turi būti vykdoma vaikų naudai, atsižvelgiant į jų asmenines savybes ir fizinę bei psichologinę sveikatą. Tėvų valdžia apima šias pareigas ir įgaliojimus:

- 1) vaikų priežiūrą, buvimą su jais, maitinimą, auklėjimą ir užtikrinimą, kad jie gautų tinkamą išsilavinimą;
- 2) atstovavimą vaikams administruojant jų turtą.

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Tėvai tėvų pareigas turi nepilnamečiams.

Jeigu tėvai gyvena skyrium, nutraukia santuoką, išsiskiria arba negyvena kartu, visos teisės ir pareigos nepilnamečių atžvilgiu, susijusios su jų asmeniu ir turtu, priklauso abiem tėvams, išskyrus išimtines aplinkybes.

Jeigu tėvai gyvena atskirai, tėvų valdžią vykdo tėvas (motina), su kuriuo (-ia) vaikas gyvena. Tačiau kitam iš tėvų pateikus prašymą, kuriame nurodomos pagrįstos priežastys, teismas, atsižvelgdamas į vaiko interesus, gali nustatyti, kad jis tėvų valdžią turi vykdyti bendrai su pirmuoju iš tėvų, arba gali paskirstyti motinai ir tėvui funkcijas, būdingas tėvų valdžios vykdymui.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Pagal Ispanijos teisę, taikant teisminę priežiūrą, tėvų pareigų vykdymas nepilnamečiams gali būti nustatomas kitiems giminei asmenims, asmenims ar institucijoms, jeigu tėvai nevykdo įstatyme dėl nepilnamečių globos nustatytų apsaugos pareigų arba jas vykdo nepatenkinamai.

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo ateišyje klausimas?

Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba gyvena skyrium, tėvų pareigos gali būti nustatomos:

abiejų tėvų prašymu sudarant reguliavimo susitarimą (*convenio regulado*), kurį turi patvirtinti teismai; teismo sprendimu rungtimosi principu grindžiamoje procedūroje.

Tėvų pareigos, kurių visuma sudaro nepilnamečių apsaugos institutą, priklauso abiem tėvams.

Nepilnamečių priežiūros ir globos tvarka trumpai apibendrinama toliau.

Globos nustatymas vienam iš tėvų; ši tvarka dažniausiai nustatoma tiek gyvenimo skyrium, tiek santuokos nutraukimo atvejais ir dėl jos rungtimosi principu grindžiamoje procedūroje susitaria abu tėvai; matytosi su vaiku tvarka paprastai nustatoma vaiko neglobojančiam tėvui (motinai).

Bendra globa, kai vienas iš tėvų nepilnamečius globoja pakaitomis skirtingais laikotarpiais.

Išimtiniais atvejais, kai to reikia atsižvelgiant į aplinkybes ir nepilnamečio interesus, teismas gali priimti sprendimą, kuriuo priežiūrą ir globą nustato kitam asmeniui, ir tai padaro tėvų prašymu arba savo iniciatyva.

Tais atvejais, kai už nepilnamečio priežiūrą yra atsakinga administracinė institucija, tokia situacija nekeičiama ir globa nenustatoma nė vienam iš tėvų.

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Tėvai, kurie pasiekia susitarimą tėvų pareigų klausimais, privalo pateikti pasirašytą reguliavimo susitarimą, kuriame aptariamai visi aspektai, dėl kurių susitarta. Šiame susitarime, be kitų priemonių, turi būti nustatyta aiški:

nepilnamečio priežiūros ir globos tvarka;

matytosi su tėvais tvarka;

tėvų pareigų vykdymo tvarka;

šeimos būsto naudojimo tvarka;

nepilnamečiui mokama išlaikymo išmoka.

Reguliavimo susitarimas kartu su prašymu teikiamas atitinkamam pirmosios instancijos teismui. Jį tėvai turi patvirtinti teisme. Teisėjas, išklausęs nepilnamečius, jeigu jie yra pakankamai suaugę, ir prokurorą, įvertina susitarimą.

Išskyrus atvejus, kai susitarimai yra žalingi vaikams, sutuoktinių susitarimus, kuriais reglamentuojamos santuokos pripažinimo negaliojančia, gyvenimo skyrium arba santuokos nutraukimo pasekmės, patvirtina teisėjas. Jeigu šalys pateikia susitarimus dėl vaikų ir jų senelių matytosi ir bendravimo, teisėjas juos gali patvirtinti išklausęs senelius, kurie duoda savo sutikimą.

Susitarimai gali būti atmetami priimant pagrįstą sprendimą. Šiuo atveju sutuoktiniai privalo atitinkamai atvejais pateikti naują pasiūlymą dėl susitarimo, kad jį patvirtintų teisėjas.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Šeimos tarpininkavimas yra geriausia alternatyvi priemonė, palyginti su teismo sprendimu, siekiant tėvų susitarimo.

Kad sudarytas susitarimas būtų vykdytinas, jis visada turi būti patvirtintas teismo sprendimu.

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Teismo sprendime teisėjas, atsižvelgdamas į nepilnamečio interesus, jei įmanoma, vengdamas atskirti brolius ir seseris ir išklausęs nepilnamečius, galinčius suformuluoti savo nuomonę, visada privalo išspręsti šiuos klausimus dėl:

teisminių priemonių, susijusių su globa ir priežiūra, nustatyta vienam iš tėvų arba abiem tėvams, ir auklėjimu;

matytosi tvarkos, nurodant laiką, būdą ir vietą, kurioje tėvai gali bendrauti su savo vaikais ir leisti su jais laiką;

išimtiniais atvejais šios matytosi teisės gali būti apribotos arba sustabdytos susidarius sudėtingoms sąlygoms arba vienam iš tėvų iš esmės ir nuolat nevykdant savo pareigų;

tėvų pareigų nustatymo, o prirėkus ir jei tai tinkama vaikų atžvilgiu – sprendimo dėl vieno iš tėvų visiško tokios valdžios vykdymo arba vykdymo iš dalies, įskaitant tokios valdžios panaikinimą, jeigu tam yra pagrįsta priežastis;

išlaikymo, atsižvelgiant į ekonomines aplinkybes, kurį turi mokėti kiekvienas iš tėvų, kad patenkintų vaiko poreikius, ir priemonių, reikalingų veiksmingam išlaikymui užtikrinti, nustatymo;

šeimos būsto ir bendrai naudojamų daiktų paskyrimo naudoti tais atvejais, kai tėvai nėra sudarę susitarimo, pirmenybę teikiant nepilnamečius vaikus globojančiam sutuoktiniui.

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Paprastai tėvų valdžią bendrai vykdo abu tėvai. Todėl abu tėvai turi įgaliojimus spręsti visus su nepilnamečiu susijusius klausimus, net jeigu globa nustatyta tik vienam iš jų.

Jeigu tėvai nesutaria dėl sprendimų, susijusių su nepilnamečiu vaiku, kurie gali būti arba turėtų būti priimti, pvz., dėl mokyklos lankymo ir auklėjimo klausimais (pvz., mokyklos ar užklausinės veiklos parinkimas), sveikatos priežiūros pasirenkant gydytoją, asmeniniais klausimais (pvz., vardo suteikimas arba religinis švietimas, arba nepilnamečių gyvenamosios vietos ar šalies parinkimas) ir pan., ir kai paaiškėja, kad abipusio sutarimo neįmanoma pasiekti, kiekvienas iš tėvų gali kreiptis į teismą, prašydamas išspręsti ginčą.

Išklauses abu tėvus ir vaiką (jis gali suformuluoti savo nuomonę), ir nesimdamas papildomų veiksmų, teisėjas sprendimų priėmimo įgaliojimus suteikia tėvui arba motinai. Jeigu nesutarimai pasikartoja arba atsiranda kuri nors kita priežastis, iš esmės trukdanti vykdyti tėvų pareigas, teisėjas gali visus sprendimų priėmimo įgaliojimus arba jų dalį suteikti vienam iš tėvų arba šias funkcijas paskirstyti abiem tėvams. Visos šios priemonės gali būti taikomos ne ilgiau nei dvejus metus.

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Tais atvejais, kai nepilnamečio globa nustatoma bendrai abiem tėvams, praktiškai kasdien vaiku rūpinasi kiekvienas iš tėvų konkretų nustatytą laikotarpį, kuris paprastai sutampa su konkrečiais mokyklos lankymo laikotarpiais, pvz., mokslo semestrais arba metais.

Atostogų laikotarpiais vaiką pakaitomis globoja abu tėvai.

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridedami prie pareiškimo?

Santuokos bylose, susijusiose su gyvenimu skyrium arba santuokos nutraukimu abipusiu sutarimu, kompetentingas yra pirmosios instancijos teismas, kuris turi jurisdikciją pagal paskutinę bendro sutuoktinių būsto arba kurio nors iš pareiškėjų būsto vietą.

Rungimosi principu grindžiamose santuokos bylose kompetenciją turi pirmosios instancijos teismas pagal sutuoktinių būsto buvimo vietą, o jeigu sutuoktiniai gyvena skirtingose teisminėse apylinkėse, ieškovas gali pasirinkti paskutinės sutuoktinių gyvenamosios vietos arba atsakovo gyvenamosios vietos teismą.

Bylose, kurios yra išimtinai susijusios su nepilnamečių vaikų priežiūra, globa ir išlaikymu, o tėvai nėra susituokę, jurisdikciją turi paskutinės bendros tėvų gyvenamosios vietos pirmosios instancijos teismas. Jeigu jie gyvena skirtingose teisminėse apylinkėse, ieškovas gali pasirinkti atsakovo gyvenamosios vietos arba nepilnamečio gyvenamosios vietos teismą.

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinto proceso tvarka?

Šiose bylose taikomos toliau nurodytos procedūros:

tais atvejais, kai šalys sutaria, taikoma Civilinio proceso įstatymo 777 straipsnyje nustatyta abipusio susitarimo procedūra dėl gyvenimo skyrium, santuokos nutraukimo ir galutinių nepilnamečių vaikų priežiūros, globos ir išlaikymo priemonių nustatymo, kai santuoka nėra sudaryta;

jeigu šalys nėra sudariusios susitarimo, taikoma Civilinio proceso įstatymo 770 ir 774 straipsniuose nustatyta rungimosi principu pagrįsta procedūra, kuri taip pat taikoma šeimoms bylose ir bylose, susijusiose su nepilnamečiais, kai tėvai nėra vienas su kitu susituokę.

Skubiais atvejais galima prašyti taikyti priemones pagal toliau nurodytas procedūras.

Laikinas apsaugos priemones, kurios taikomos prieš pateikiant prašymą pripažinti santuoką negaliojančia, patvirtinti gyvenimą skyrium, nutraukti santuoką arba bylose, susijusiose su nepilnamečių vaikų priežiūra bei globa ir išlaikymu. Šios priemonės reglamentuojamos Civilinio proceso įstatymo 771 ir 772 straipsniuose.

Aiškiai nustatyta, kad jeigu yra priežasčių imtis skubių veiksmų, pirmuoju sprendimu patvirtintos priemonės gali įsigalioti iš karto.

Laikinosios apsaugos priemonės, kylančios priėmus prašymą dėl santuokos bylos arba su nepilnamečiais susijusios bylos, taikomos kaip ir pirmiau nurodytais atvejais. Ši procedūra nustatyta Civilinio proceso įstatymo 773 straipsnyje.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Galima gauti visapusišką arba konkrečią teisinę pagalbą, jeigu pateikiami įrodymai, kuriais patvirtinamas teisės gauti teisinę pagalbą reikalavimų įvykdymas, kaip nustatyta Teisinės pagalbos įstatyme (žr. „Teisinė pagalba – Ispanija“).

13 Ar galima apskūsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Norint sužinoti, kuriuos sprendimus galima apskūsti, reikia atskirti visus galimus sprendimus, susijusius su tėvų pareigų klausimais, t. y.:

visi rungimosi principu pagrįstose procedūrose priimti sprendimai gali būti skundžiami provincijos teismui;

sprendimai abipusio susitarimo bylose gali būti skundžiami provincijos teismui, tik kai susitariama dėl priemonės, kuri skiriasi nuo reguliavimo susitarimo nuostatų.

Įstatyme nenustatyta galimybė apskūsti sprendimų dėl išankstinių laikinųjų apsaugos priemonių arba laikinųjų apsaugos priemonių, arba sprendimų dėl tėvų pareigų vykdymo.

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prirėkti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Tais atvejais, kai teismo sprendimų dėl tėvų pareigų nesilaikoma savanoriškai, prašymą galima pateikti sprendimą priėmusiam pirmosios instancijos teismui, prašant vykdyti priemonę ar priemones, kurių nesilaikoma.

Būtina nurodyti sprendimą arba nutartį, kurią siekiama įvykdyti, ir asmenį, kurio atžvilgiu norima pradėti vykdymo veiksmus.

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Kitoje valstybėje narėje santuokos bylose, susijusiose su vaiku, priimti sprendimai dėl tėvų pareigų vykdymo, kurie buvo vykdytini minėtoje valstybėje narėje ir apie kuriuos buvo pranešta, Ispanijoje pripažįstami bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu be jokių papildomų procedūrų pagal 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo.

Norint pradėti vykdymo veiksmus, nepilnamečio buvimo vietos ir vykdymo veiksmų vietos teismui reikia pateikti prašymą dėl vykdymo. Prie prašymo būtina pridėti sprendimo, kurį prašoma vykdyti, kopiją, kuri turi atitikti visus jo autentiškumui nustatyti būtinus reikalavimus pagal standartinę V priede nustatytą formą. Būtina, kad dalyvautų advokatas ir teisinis atstovas.

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Norėdama Ispanijoje pareikšti prieštaravimą dėl kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo, susijusio su tėvų pareigomis, pripažinimo, suinteresuotoji šalis privalo kreiptis į pirmosios instancijos teisumą, kuriam pateiktas prašymas dėl pripažinimo, ir remtis vienu iš Reglamente Nr. 2201/2003 nustatytų nepripažinimo pagrindų.

Galima remtis šiais pagrindais:

sprendimas, atsižvelgiant į vaiko interesus, akivaizdžiai prieštarauja viešajai tvarkai;

vaikui nebuvo suteikta galimybė būti išklausytam (šis pagrindas nepriimtinas ypatingos skubos atvejais);

jeigu sprendimas buvo priimtas nedalyvaujant atsakovui ir jam nebuvo įteiktas bylos iškėlimo dokumentas arba jam apie jį nebuvo pranešta, išskyrus atvejus, kai įrodoma, kad sprendimui buvo pritarta;

jeigu sprendimo pripažinimui prieštaraujanti šalis, kuri teigia, kad sprendimas trukdo vykdyti tėvų pareigas, neturėjo galimybės būti išklausyta; arba jeigu sprendimas nesuderinamas su kitu vėliau priimtu sprendimu.

17 Kokios šalies teisę taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?

Taikoma nepilnamečio įprastinės gyvenamosios vietos teisė, kaip nustatyta 1996 m. Hagos konvencijoje dėl vaikų apsaugos.

Paskutinis naujinimas: 05/04/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.